

XÂY DỰNG DỰ ÁN XIN TÀI TRỢ SÁCH TẠI CÁC THƯ VIỆN ĐẠI HỌC Ở VIỆT NAM

1- Thực trạng phát triển nguồn học liệu của các trường Đại học ở Việt Nam

Trong những năm gần đây, Thư viện các trường Đại học Việt Nam đã ngày càng được đổi mới và phát triển nhờ sự quan tâm đầu tư của nhà nước, của các cấp lãnh đạo. Ngoài việc đầu tư xây dựng cơ sở vật chất cho Thư viện: xây dựng trụ sở, tăng cường trang thiết bị chuyên dụng cho Thư viện, cung cấp máy tính, tự động hóa các công tác phục vụ, xây dựng hệ thống mạng .v .v... , nhiều thư viện còn được quan tâm đầu tư phát triển nguồn học liệu bằng nguồn vốn ngân sách nhà nước.

Tuy nhiên, để đáp ứng nhu cầu thông tin cho các cán bộ khoa học, cán bộ nghiên cứu và sinh viên trong trường, đòi hỏi các thư viện phải có sự đầu tư đáng kể và tài chính để phát triển nguồn lực thông tin cho cả dạng tài liệu in ấn và dạng điện tử. Nhìn chung các thư viện đều tăng cường kinh phí cho nguồn bổ sung tài liệu dạng in, song vẫn chỉ tập trung phần lớn vào các sách và giáo trình tiếng Việt. Kinh phí đầu tư cho sách nước ngoài cũng còn hạn hẹp, bên cạnh đó với giá của sách ngoại tương đối cao, vì vậy mỗi tên sách các Thư viện chỉ có thể mua một đến hai bản. Điều này dẫn đến số lượng các sách tham khảo nước ngoài ngày càng hạn chế. Các sách này hầu hết chỉ phục vụ tại các phòng đọc, bạn đọc không được mượn về nhà sử dụng.

Để phát triển nguồn lực thông tin, mỗi Thư viện sử dụng nhiều nguồn bổ sung khác nhau: nguồn bổ sung từ ngân sách, nguồn lưu trữ, nguồn biếu tặng từ các tổ chức và cá nhân. Với hoàn cảnh nguồn kinh phí bổ sung hạn hẹp như hiện nay, việc tận dụng sự hỗ trợ của các công ty, các cá nhân là rất cần thiết, có nhiều trường đại học khuyến khích các cán bộ, sinh viên được đi đào tạo đóng góp sách nước ngoài về cho Thư viện

Nhiều dự án tài trợ sách của các tổ chức đã được thực hiện và đã mang lại hiệu quả rất lớn cho việc phát triển nguồn lực thông tin cho các thư viện công cộng cũng như hệ thống thư viện các trường Đại học: dự án hỗ trợ sách quý Châu Á, nguồn vay vốn ngân hàng thế giới World Bank cho dự án giáo dục đại học, dự án Sabre (dự án tài trợ sách cho các trung tâm học liệu Đại học Huế, Đà Nẵng, Cần thơ và Đại học Thái nguyên, Nacesti .v.v..

Cũng từ những dự án này nhiều trường không có trong danh sách tài trợ cũng được thụ hưởng do được chia sẻ các loại sách nhiều bản, điều đó đã mang lại những lợi ích rất lớn cho việc phát triển các nguồn học liệu của các thư viện.

2. Một số dự án xin tài trợ sách đã và đang được Thư viện và Mạng thông tin Trường Đại học Bách khoa Hà Nội thực hiện trong thời gian gần đây

2.1 Dự án xin tài trợ sách từ Hoa kỳ do tổ chức VSVN và chương trình

“ Open books, Open I.T.” hỗ trợ.

Từ năm 2004 khi dự án xây dựng Thư viện điện tử đang hoàn thành, Phòng Hợp tác quốc tế cùng Thư viện và Mạng thông tin trường ĐHBK HN đã xây dựng dự án tài trợ sách từ tổ chức Bridge to Asia (Mỹ) nhằm tăng cường nguồn học liệu Khoa học công nghệ cho Thư viện. Đây là tổ chức có các hoạt động tài trợ sách khoa học thường xuyên cho các nước Châu Á, song vì nhiều lý do trước đó các nguồn cung cấp về Việt nam không thực hiện được. Giáo sư Lê Trọng Thụy, giảng viên Khoa Kỹ thuật điện Trường Đại học Quốc gia Saint Jose là người đã về thăm trường và nhận thấy nhu cầu cung cấp thông tin Khoa học công nghệ của cán bộ và sinh viên trường Bách Khoa là rất lớn. Với sự nhiệt tình và mong muốn đóng góp vào sự nghiệp giáo dục Việt Nam, thúc đẩy nền khoa học kỹ thuật Việt Nam phát triển, ngoài việc quan tâm tìm kiếm những học bổng, giải thưởng cho học sinh Việt Nam, ông đã tham gia nhiều hoạt động khác để góp phần thúc đẩy nền khoa học kỹ thuật nước nhà. Là thành viên của VSVN (Vietnamese Silicon Valley Network), tổ chức mạng lưới các doanh nghiệp Việt nam tại thung lũng Silicon, ông đã tìm mọi cách hỗ trợ nền giáo dục Việt Nam bằng cách cùng với một số các giáo sư khác của tổ chức VSVN lập ra chương trình “Open books, Open I.T.” để vận động các tổ chức, các nhà xuất bản quyên góp tiền và thu thập sách tiếng Anh khoa học công nghệ (cả sách đại cương và chuyên ngành) gửi về các trường Đại học cho sinh viên Việt Nam.

Chuyến sách tài trợ đầu tiên được chuyển về Đại học Bách khoa Hà Nội vào tháng 8 năm 2005 gồm 84 cuốn sách mới xuất bản về Khoa học công nghệ trị giá hơn 6300 USD về các ngành: máy tính, điện tử viễn thông, cơ khí, ..v.v..

Vào tháng 6 năm 2006 VSVN đã kết hợp với nhà xuất bản World Scientific chuyển về Việt Nam chuyến sách thứ hai gồm một container gần 18000 cuốn sách Khoa học kỹ thuật và công nghệ với ước tính trị giá 900.000 USD. Đây là nguồn tài liệu vô cùng giá trị và đã được chia cho 6 trường Đại học ở Việt Nam, bao gồm:

- Đại học Bách Khoa Hà Nội	4766	- Đại học Quốc gia Hà Nội	2826
- Đại học Bách Khoa Đà Nẵng	2605	- Đại học Huế	2626
- Đại học Đà Lạt	2239	- Đại học BK Tp HCM	2950

Đại diện quỹ VSVN cùng với đại diện 6 trường Đại học nhận sách

Thứ trưởng Bộ giáo dục và đào tạo Trần Văn Nhung phát biểu

Vào ngày 25/9/2006 lễ giao nhận sách đã được tổ chức trọng thể tại Thư viện điện tử Trường Đại học Bách khoa Hà nội với sự có mặt của đại diện quỹ VSVN, thứ trưởng Bộ Giáo dục và đào tạo Trần Văn Nhung, Ban giám hiệu Trường Đại học Bách khoa Hà nội cùng đại diện 6 trường được tài trợ số tài liệu trên. Đây cũng là món quà tặng nhân dịp kỷ niệm Trường Đại học Bách khoa Hà Nội tròn 50 tuổi

Hiện nay, dự án tài trợ sách của tổ chức VSVN vẫn tiếp tục, có thể đợt sách thứ ba sẽ được thực hiện vào đầu năm 2008

2.2 - Giới thiệu về tổ chức VEFFA và dự án xin tài trợ sách từ quỹ VEF.

VEFFA (Vietnam Education Foundation Fellows Association) là hội các nghiên cứu sinh đang học tập tại Mỹ theo học bổng của quỹ hỗ trợ giáo dục cho Việt nam VEF (Vietnam Education Foundation). Chương trình học bổng này được bắt đầu từ năm 2003, trải qua 4 năm, đã có 182 học viên Việt nam đang theo học tại 50 trường ở 27 bang khắp nước Mỹ, trong đó có nhiều trường nổi tiếng trong các lĩnh vực khoa học kỹ thuật. Phần lớn họ tham gia học tiến sĩ, khoá đầu tiên sẽ tốt nghiệp vào năm 2008, một số đã tốt nghiệp cao học và đã trở về Việt nam làm việc.

Một trong những nhiệm vụ của tổ chức này là phải có nghĩa vụ đóng góp vào sự nghiệp phát triển nền khoa học kỹ thuật ở Việt nam. Phần lớn trong số nghiên cứu sinh là những giảng viên các trường đại học Việt nam, họ đã có những liên hệ hợp tác với nhà khoa học ở các trường đại học, các viện nghiên cứu ở Việt nam về lĩnh vực khoa học công nghệ. Họ là những người trẻ tuổi, năng động và đầy nhiệt huyết và có những mong muốn cháy bỏng đóng góp cho sự nghiệp khoa học nước nhà. Họ thường xuyên vận động và xây dựng quỹ để mua tài liệu, sách báo khoa học kỹ thuật gửi về cho các trường Đại học ở Việt nam.

Trường Đại học Bách khoa Hà nội đã phối hợp với đại diện của tổ chức này và có những cam kết trong việc xây dựng các dự án tài trợ sách, theo thoả thuận đợt sách đầu tiên có thể sẽ được thực hiện vào cuối năm 2007. Và mục tiêu xa hơn của dự án là sẽ mở rộng tài trợ cho nhiều trường đại học của Việt nam.

3. Một số kinh nghiệm trong việc xây dựng các dự án xin tài trợ

Qua việc thực hiện thành công một số dự án xin tài trợ tài liệu Thư viện và Mạng thông tin trường Đại học Bách khoa Hà Nội đã rút ra một số kinh nghiệm thực tiễn muốn chia sẻ đến các bạn đồng nghiệp, hy vọng sẽ giúp ích cho các thư viện trong việc xây dựng dự án tăng cường nguồn lực thông tin từ các nguồn tài trợ.

- Thư viện cần có đội ngũ cán bộ đủ năng lực trong việc xây dựng dự án, đây là một việc làm không dễ đặc biệt là đối với các thư viện ở Việt nam hiện nay, bởi phần lớn các Thư viện không có cán bộ được đào tạo chuyên môn về lĩnh vực này tuy vậy trong tiến trình chung của sự phát triển đòi hỏi mỗi thư viện phải có sự thay đổi cho phù hợp. Giải pháp ở đây là các thư viện có thể mở rộng chính sách tuyển dụng lao động bên cạnh việc tuyển dụng cán bộ có chuyên ngành thư viện, công nghệ thông tin, ngoại ngữ ... thư viện có thể tuyển dụng cán bộ được đào tạo về kỹ năng xây dựng và quản lý các dự án. Một giải pháp khác là các thư viện có thể tổ chức đào tạo

cho cán bộ của mình những kiến thức về kỹ năng xây dựng dự án, cần đẩy mạnh việc đào tạo lại cho đội ngũ cán bộ bằng các kế hoạch dài hạn. Việc gửi các cán bộ có năng lực đi đào tạo và thực tập ở nước ngoài sẽ tạo ra cơ hội có được đội ngũ nhân viên năng động, giỏi ngoại ngữ chuyên ngành thư viện, có khả năng làm đầu mối cho các dự án liên kết với các đối tác nước ngoài.

- Thư viện cần mở rộng các mối quan hệ đặc biệt là quan hệ quốc tế. Chúng ta đang bước vào tiến trình hội nhập và phát triển, trong sân chơi chung đòi hỏi mỗi ngành phải có những sự thay đổi trong đó lĩnh vực thư viện cũng không loại trừ. Trong những năm gần đây, hoạt động quan hệ hợp tác quốc tế trong lĩnh vực thư viện đã có những thành tựu đáng kể, chúng ta đang từng bước chuẩn hoá để hội nhập. Trong bối cảnh chung đòi hỏi mỗi thư viện cần mở rộng các mối quan hệ đặc biệt là quan hệ với bạn bè quốc tế, từ đó tạo ra các cơ hội hợp tác phát triển. Thư viện các trường đại học cần tăng cường mối quan hệ với các phòng ban chức năng trong trường đặc biệt là Phòng Quan hệ hợp tác quốc tế, các khoa viện... để mở rộng khả năng xây dựng các dự án tài trợ về sách. Một thực tế đã chứng minh trong những năm gần đây nhờ có sự đẩy mạnh các mối quan hệ quốc tế các thư viện Việt nam đã xây dựng và thực hiện thành công nhiều dự án lớn đặc biệt là các dự án về tăng cường phát triển nguồn lực thông tin.

- Thư viện cần khẳng định khả năng của mình trong việc thực hiện các dự án. Để tận dụng được nhiều cơ hội trong việc hợp tác và thu hút sự tài trợ từ các tổ chức nước ngoài thông qua các dự án đòi hỏi mỗi thư viện phải khẳng định được khả năng của mình, điều đó thể hiện trong năng lực xây dựng quản lý và điều hành dự án. Đặc biệt là đối với các dự án hỗ trợ về nguồn lực thông tin, các thư viện cần chứng minh được hiệu quả của dự án, nguồn lực thông tin được tài trợ mang lại những lợi ích gì cho việc học tập nghiên cứu khoa học và phát triển xã hội... có như vậy chúng ta mới có cơ hội thu hút sự tài trợ từ các dự án tiếp theo. Các thư viện cần đẩy mạnh công tác marketing. Nếu các Thư viện làm và giới thiệu được khả năng của Thư viện mình trong cộng đồng Thư viện Việt nam cũng như nước ngoài thì đó là một cơ hội tốt để thu hút dự án.

4. Kết luận

Thời đại bùng nổ thông tin hiện nay đã tạo ra nhiều cơ hội và thách thức cho những người làm công tác thông tin thư viện, đặc biệt là công tác xây dựng và phát triển nguồn lực thông tin. Một trong những vấn đề đặt ra của phần lớn các thư viện ở Việt Nam hiện nay là phải giải quyết sự mâu thuẫn giữa nhu cầu tin của người dùng ngày càng lớn trong khi nguồn kinh

phí còn rất hạn hẹp. Để giải quyết được bài toán này Thư viện và Mạng thông tin trường Đại học Bách khoa Hà nội đã có nhiều giải pháp khác nhau nhằm tăng cường nguồn lực thông tin phục vụ học tập giảng dạy và nghiên cứu khoa học của cán bộ và sinh viên trong trường. Một trong những giải pháp khá hiệu quả mà chúng tôi đã đề cập trong tham luận này đó là xây dựng các dự án tranh thủ sự tài trợ từ các tổ chức nước ngoài, hy vọng tham luận có thể chia sẻ với các bạn đồng nghiệp những thông tin, kinh nghiệm bổ ích. Chúng tôi tin tưởng rằng với khả năng và quyết tâm của mình, chúng tôi sẽ thực hiện được các dự án tài trợ sách tiếp theo trong tương lai.